

pomáhat k porozumění mnohdy nesnadných originálů. Edici též ocení odborníci, pro snadný přístup k textům. Ovšem pro podrobný výzkum budou i nadále používat kritické edice s variantami a poznámkami.

Studium rukopisů v této edici pomůže pečlivým čtenářům Bible lépe porozumět jejím dějinným podkladům. A pečliví čtenáři rukopisů od Mrtvého moře hledají údaje o jejich původu a významu. Výsledky padesáti let studia rukopisů jsou zhodnoceny v knize *The Dead Sea scrolls after fifty years*. Vydalo ji nakladatelství E. J. Brill v Leidenu, první svazek roku 1998 a roku 1999 druhý, pojednávající zvláště o přínosu rukopisů k studiu náboženství (recenze: *Communio viatorum* 41, 1999, 173-182).

Díky vydavatelům Studijní edice a nakladatelství, jejichž zásluhy o rukopisy jsou zmíněny v této recenzi, je nyní usnadněn přístup k rukopisům z kumránských jeskyň. Rukopisy nalezené v jeskyních dále na jihu a na severu a v zříceninách pevnosti Masady byly uveřejňovány v různých knihách a časopisech. Souborné vydání objevů v Judské poušti – západně od Mrtvého moře – připravuje Clarendon Press v Oxfordu. Ve sbírce *Discoveries in the Judean Desert* vyšly počínaje rokem 1955 desítky svazků a na dalších se pracuje. Některé rukopisy z různých nalezišť byly vydány jinde.

Studijní edice bude vděčně použita též pro přípravu českého překladu rukopisů od Mrtvého moře, který připravuje pisatel této recenze v spolupráci s Centrem biblických studií na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Do prvního svazku budou zařazeny překlady textů esejského společenství, do druhého ostatní text z kumránských jeskyň a rukopisy z jiných nalezišť u Mrtvého moře.

STANISLAV SEGERT

Ted Anton,
Eros, Magic and the Murder
of Professor Culianu,
Evanston, Il.: Northwestern
University Press 1996, 374 s.

Není běžné upozorňovat v religionistickém periodiku na detektivní romány. V tom-

to případě pro mé rozhodnutí mluví dosti závažné důvody.

Předeevším, zavražděný profesor je religionista. Za druhé je to skutečná osoba, významný rumunský badatel Ioan Culianu, který koncem šedesátých let emigroval a jeho zářná kariéra ho přivedla až na prestižní chicagskou univerzitu. Nejde tedy o detektivku v plném slova smyslu, jde o román typu science-fact, i když detektivní rozměr tu nechybí a jako detektivka se čte. Konečně, Culianu byl skutečně zavražděn. Byl to explozivně tvořivý žák Uga Bianchiho a zejména Mircey Eliadeho. Jeho dílo vyvrcholilo souhrnnou knihou o gnózi *The Tree of Gnosis: Gnostic Mythology from Early Christianity to Modern Nihilism*, která vyšla posmrtně na podzim roku 1992. Lituji, že jsem ji neznal, když jsem připravoval druhé vydání *Písně o perle*. Je to inspirující kniha, i když si nedovedu představit poučené úvahy, které by jako věda byly svými východisky a přemýšlením mystických hypotéz tak vzdáleny střízlivému přístupu, o němž jsme usilovali na naší fakultě, jako jsou tyto.

S mimořádnou Culianovou vzdělaností a erudicí kontrastuje barbarský konec – profesionálně, až rituálně provedená vražda z roku 1991. Zavraždil ho někdo z tajných sekt, které studoval? Nebo spíše některý rumunská fašista, nebo tehdy stále činná rumunská Securitate? Snadno si lze přestavit, že tato tři navržená řešení se navzájem zcela nevylučují. Ted Anton ve své knize upozornil na oštesné úseky rumunských dějin 20. století. Předeevším však podává zajímavý přehled Culianova díla, v němž se dosti úspěšně vyroval přemíry žurnalistických zkratů.

Zvláštní pocit se mne zmocnil, když jsem při četbě popíjel kávu z kávovaru, který mi v Tübingen před lety věnoval můj kolega prof. Hans-Dieter Betz. Ten v knize o profesorovi Culianu hraje drobnou, ale významnou roli: poslal k němu na konzultaci jednu studentku teologie, která se potom stala Culianovou životní družkou.

Jako doslov je k druhému vydání z roku 1997 připojena recenze, kterou napsal Umberto Eco. Německý překlad *Der Mord an Professor Culianu* vydalo roku 1999 Insel Verlag ve Frankfurtu n. M. a Lipsku.

PETR POKORNÝ